

Stemmen gaat beter via het internet

Met open systeem, te controleren voor iedereen, kan het vertrouwen van burgers in de overheid terugkeren

Piet Maclaine Pont

Internetstemmen is een teken van vertrouwen in de burger. De overheid vertrouwt de burger maar moeizaam en controleert deze op allerlei manieren. Via de fiscus, met uw DigiD en burgerservicenummer. Maar ook via de politie, met bijvoorbeeld trajectcontroles. Als de overheid wil kan zij, snel en gemakkelijk, allerlei gegevens van burgers opvragen en controleren. Logische vraag is dan: kan de burger zelf ook de overheid controleren? Dat kan.

Bijvoorbeeld via internetstemmen. Indien open en transparant toegepast kan internetstemmen de burger een middel in handen geven om de overheid te controleren. Daarmee geeft de overheid vertrouwen in de vorm van controle terug: 'Wij controleren u, maar u kunt ons ook controleren.'

Wat is er allemaal mogelijk met internetstemmen? De eigen stem kan worden gecontroleerd, van buitenaf kan de uitslag worden berekend en kan worden nagegaan of het aantal kiesgerechtigden wel klopt. Natuurlijk kunnen de systemen die je vandaag kunt toepassen, nog verder verbeterd worden. Maar dat geldt voor ieder systeem. Stemmen met het potlood betekent tellen en hertellen en officieel ook controleren of het stemmen zelf goed gaat.

Dat laatste gebeurt in Nederland nauwelijks meer. Controle of alleen echte kiesgerechtigden een oproep hebben gekregen is zelfs vrijwel onmogelijk. Bij internetstemmen kan dat wel en is dat ook voor buitenstaanders mogelijk. Dat geldt ook voor de uitslagberekening en of je stem is meegeteld. Die controles kunnen door de burgers zelf vanuit hun huis worden uitgevoerd. Dat is onmogelijk bij

de klassieke stemmethoden.

Net als de overheid moet ook het internetstemmen het vertrouwen winnen van de burger. Om dat te bereiken moet worden gewerkt met open standaarden voor de software en volledige transparantie. De programmatuur van het Rijnland Internet Election System (Ries), dat gebruikt is bij onder meer een stemming onder ruim 2 miljoen stemgerechtigde Nederlanders, is op de filosofie van openheid en transparantie gebaseerd: Iedereen die het systeem wil beoordelen kan dat ook doen.

Buitenstaanders kunnen con-

Burgers kunnen zelf vanuit hun huis controles uitvoeren op het meetellen van hun eigen stem

troleren of het goed zit of het zelf verbeteren of exploiteren. Ook de octrooien op het systeem zijn daartoe vrijgegeven. Onlangs is de deels nog in ontwikkeling zijnde broncode gepubliceerd en is het systeem opengezet, zonder verdere beveiliging, om het open en bloot te testen. Iedereen die dat wil, kan het systeem testen. Dat zou een groot deel van politiek en overheid, waar velen voorstander zijn van open standaarden, moeten aanspreken. Maar de laatste stap, doorzetten, ontbreekt.

Het internetstemmen voor de landelijke waterschapsverkiezingen, dat ook met Ries zou gebeuren, is voorlopig in de ijskast gezet. Jammer, maar het is niet het einde van internetstemmen. Dat gaat vrolijk door. Alleen voorlopig zonder standaarden of controle van buitenaf. Bijvoorbeeld bij de VVD en de PvdA, die respectievelijk hun leider en voorzitter onder meer via

internet kozen. De Grootste Nederlander Aller Tijden werd gedeeltelijk via internetstemmen gekozen. Pim Fortuyn won, totdat een dag later toch Willem van Oranje won. Niemand weet hoe deze stemmingen verliepen.

Er is geen verantwoording en geen controle van buitenaf. Geheimhouding is het toverwoord. Geen vertrouwen dus. Wildgroei dreigt. Dat is de verkeerde weg. Daarom moet het internetstemmen verder worden doorontwikkeld. Ries doet precies dat, en hopelijk veel andere systemen. Uiteindelijk is internetstemmen een goed middel om burgers meer vertrouwen te geven in hun overheid. Dat moet de overheid zelf ook deugd doen. Want zoals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten.

Piet Maclaine Pont is architect van het Rijnland Internet Election System.